

Referanser: KM 6/12, KR 32/12, KR 20/13, KR 25/13, KR 36/13, KR 54/13, KR 65/13, KR 2/14

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
26.02.2014	KM 10.1/14 Brev fra departementet 4. november 2013 om KMs myndighets som forvalter av tilskudd.pdf	107873
26.02.2014	KM 10.2/14 Brev til departementet av 20. januar 2014 - KMs myndighet som forvalter av tilskudd.pdf	107874
26.02.2014	KM 10.3/14 Post 75 Trosopplæring - kriterier for fordeling av midler til trosopplæring.pdf	107875
26.02.2014	KM 10.4/14 Post 77 Retningslinjer for tilskuddsforvaltning til Døvekirken, KIFO, Kirkens ressurscenter, Samisk bibeloversettelse og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni.pdf	107876
26.02.2014	KM 10.5/14 Brev fra departementet av 6. februar - Kirkemøtet som tilskuddsforvalter - bestemmelser om Kirkemøtets myndighet.pdf	107877
26.02.2014	KM 10.6/14 Kulturdepartementet - Særskilte bestemmelser om KMs myndighet til å disponere statstilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål.pdf	107878
26.02.2014	KM 10.7/14 Kirkeregnskapene 2012 - rundskriv 19.12.2013.pdf	107879

Statsbudsjettet 2015 - Kirkemøtets tilskuddsforvaltning

Sammendrag

Grunnlovsendringene i 2012 og de endrede relasjonene mellom staten og Den norske kirke har lagt et grunnlag for å gi større selvstendig myndighet til kirkelige organer, også i økonomiske forhold. Departementet har derfor foreslått at Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådene gis et større styrings- og forvaltningsansvar for bevilgninger til Den norske kirke.

Kirkerådet har i 2013, som en følge av dette, behandlet flere hørings saker fra departementet om Kirkerådet som forvalter av tilskudd (KR 25/13), Kirkerådets tilskuddsforvaltning (KR 36/13) og fordeling av tilskuddsmidler 2014 (KR 65/13).

I statsbudsjettet for 2014 er det opprettet en ny post under kap. 0340 post 77, Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke, med en ramme på kr 152 200 000. Bevilgningene til denne posten er fram til 2013 budsjettet på post 71.

Målet med dette rammetilskuddet er å støtte opp under Den norske kirkes virksomhet. Tilskuddet har begrensninger og kan derfor ikke anvendes til prestestillinger i menighetene eller til å avlaste kommunene for kommunenes økonomiske ansvar for kirken. Tilskuddet kan heller ikke benyttes av Kirkerådet og bispedømmerådene til egen drift, som dekkes fra post 01.

For 2014 er tilskuddsmidlene fordelt av Kirkerådet (KR 65/13). Kirkerådet var, ved behandlingen av saken, pålagt av departementet å følge den fordelingsnøkkelen som departementet benyttet i budsjettet for 2013.

For 2014 har departementet vedtatt nye retningslinjer for disponering av statstilskudds til trosopplæring og virksomhet ellers i Den norske kirke, jfr. regelverk av 6. februar 2014 som følger vedlagt.

Retningslinjene fra departementet er utarbeidet etter at Kirkerådet og bispedømmerådene har hatt anledning til å uttale seg. Det vises til brev fra departementet 4. november 2013 og Kirkerådet svar av 20. januar 2014 som også følger vedlagt.

Retningslinjene omhandler: 1) Formål og avgrensning, 2) Kriterier for måloppnåelse, 3) Tildelingskriterier, herunder beregningsregler, 4) Oppfølging og kontroll, 5) Rapportering, 6) Evaluering og 7) Overgangsbestemmelse.

Fra 2015 står Den norske kirke friere i bruken av post 77 enn i 2014. For post 75 er det tidligere utarbeidet nasjonale fordelingskriterier og disse vil bli fulgt til alle menighetene har fått en godkjent plan for trosopplæringen. Dette vil først skje i 2016.

Denne saken gjelder den videre oppfølging av tilskuddsforvaltningen i 2014 og fordeling av rammene i 2015.

Kirkemøtet skal vedta retningslinjer og fullmakter slik at Kirkerådet kan fordele tilskuddsmidlene fra 2015 til de enkelte tilskuddsmottakerne.

De fleste tilskuddsmidlene er bundet opp i driftstilskudd til faste stillinger. Det er derfor uheldig å gjøre endringer i rammene for de enkelte tilskuddsmottakerne på kort varsel. Ved en eventuell økning av rammene er det mulig å rette opp skjevheter i et budsjettår. Endringer og omdisponeringer mellom tilskuddsmottakere må derfor skje i et flerårig perspektiv. Da bispedømmerådene er forvaltere av tilskuddsordninger til kirkelige fellesråd og menighetsråd må de også involveres i dette arbeidet.

Kirkerådet vil prioritere innenfor Kirkemøtets rammer og treffe tildelingsvedtak til den enkelte tilskuddsmottaker for 2015.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende forslag til retningslinjer, gjeldende inntil videre, for disponering av tilskudd:

1. Retningslinjenes formål og avgrensning

Nedenstående retningslinjer gjelder for disponeringen av den bevilgning over statsbudsjettet som departementets stiller til rådighet for Kirkemøtet ved Kirkerådet til kirkelige formål.

1.1. Formålet

Målet med tilskuddsordningene er at de skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne er kirkelige fellesråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle formålet.

1.2 Avgrensning

Tilskuddsordningen kan ikke benyttes til å avlaste kommunene for kommunenes lovpålagte utgiftsoppgaver etter kirkelovens § 15 første ledd bokstavene a-f.

Tilskuddsordningen kan ikke benyttes til formål som hører inn under statens ansvar for prestatjenesten eller driften av Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene, med unntak av felleskirkelige tiltak i regi av disse organene når slike tiltak ikke naturlig omfattes av statens driftsbevilgninger til prestatjeneste og de nevnte organene.

2. Kriterier for måloppnåelse

Målet for statens samlede bevilgninger til Den norske kirke er identisk med formålet for tilskuddsordningene, jf. nr 1.1. over. Kriteriene for måloppnåelse vil være de samme.

Disse er formulert slik:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Trosopplæring

Målsettingen med tilskuddet er å legge til rette for at alle dømte skal ha et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud fram til fylte 18 år, i et samlet omfang på rundt 315 timer hver. Målet for tilbudet er å gi opplæring i hva den kristne dåpen og troen innebærer. Opplæringen skal bidra til identitetsbygging og forståelse av egen kultur og tradisjoner, noe som er viktig også i møte med andres livssyn, kulturer og tradisjoner.

Tilbudet skal være lokalt forankret, tilpasset ulike alderstrinn og tilrettelagt slik at det når ut til bredden av alle dømte.

Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke

Målsetningen med tilskuddet er å støtte følgende formål: Kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk, døvekirkene, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, samisk bibeloversettelse og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte.

3. Tildelingskriterier, herunder beregningsregler

Trosopplæring

Tildelingen av trosopplæringsmidler mellom bispedømmene og menighetene skjer etter fordelingsnøkler fastsatt av Kirkerådet. Det er bispedømmerådene som forestår utbetalingene. Tilskuddsmottakerne er de kirkelige fellesrådene på vegne av menighetene i kommunen. I hovedsak fordeles midlene på fellesrådene proporsjonalt med antallet dømte i alderen 0–18 år bosatt i kommunen.

Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke

Tildelingen skal dekke driftstilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk, døvekirkene, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, samisk bibeloversettelse og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte.

4. Oppfølging og kontroll

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gi regler om kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling av tilskudd som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3.8.2.

5. Rapportering

Kirkerådet skal hvert år rapportere til Kirkemøtet og departementet om foregående års anvendelse av tilskuddet, med vekt på måloppnåelse, jf. pkt. 2 ovenfor om målekriterier og dessuten Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.6. og 6.3.7.

6. Evaluering

Kirkemøtet skal minst hvert fjerde år foreta en evaluering av tilskuddsordningene. Første evaluering skal legges framfor Kirkemøtet i 2017.

7. Overgangsbestemmelse

Kirkemøte delegerer til Kirkerådet å følge opp tilskuddsforvaltningen ut fra de rammer Kirkemøtet vedtar. De nasjonale tildelingskriteriene til trosopplæring følges inntil alle menighetene er kommet over i driftsfasen. Reglementet for tilskuddsforvaltning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni forlenges inntil dette erstattes av nytt.

8. Framtidige fordelingsnøkler

Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med fordelingsnøkler for ressursfordeling mellom bispedømmerådene og vil komme tilbake til dette på et senere møte.

Saksorientering

1. Bakgrunn

Denne saken gjelder to tilskuddsordninger på statsbudsjettet og er en liten del av offentlige bevilgninger som tildeles til Den norske kirke.

Når Den norske kirke blir eget rettssubjekt i framtiden vil alle statlige bevilgninger og fordeling av disse saksbehandles av Kirkemøtet. Denne saken er den første økonomisak for Kirkemøtet hvis vi ser bort fra behandlingen av regelverket for tilskudd fra Opplysningsvesenets fond.

Tilskudd er en samlebetegnelse for overføringer fra staten (statsforvaltningen) til andre sektorer, dvs. til kommuneforvaltningen, husholdninger, foretak og ideelle organisasjoner og utlandet. Da staten ikke har instruksjonsmyndighet for disse sektorene skal det stilles krav og vilkår for tilskuddene i forkant. Dette spesielle kjennetegnet ved statlige tilskudd som virkemiddel, er at det setter krav til at både tildeling og oppfølging av tildelte midler brukes som forutsatt og gir forventede effekter.

I staten er det egne krav til utforming og forvaltning av tilskudd. Disse er nærmere beskrevet i Statens økonomireglementet for behandling av tilskudd. Bl.a. skal det fastsettes særskilte retningslinjer for tilskuddsordningene. En følge av dette er at Kirkerådet må utarbeide særskilte retningslinjer for hver av tilskuddordningene, jfr. brev fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet av 20. desember 2011.

Retningslinjene skal inneholde følgende hovedelementer, i.h.t. pkt. 6.2.1.1 i Bestemmelser for økonomistyring i staten:

- Mål for ordningen
- Kriterier for måloppnåelse
- Tildelingskriterier, herunder beregningsregler
- Oppfølging og kontroll
- Evaluering

Målet med tilskuddsordningene er:

Tilskudd til trosopplæringen i Den norske kirke.

Målsettingen med tilskuddet er å legge til rette for at alle døpte skal ha et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud fram til fylte 18 år, i et samlet omfang på rundt 315 timer hver. Målet for tilbudet er å gi opplæring i hva den kristne dåpen og troen innebærer. Opplæringen skal bidra til identitetsbygging og forståelse av egen kultur og tradisjoner, noe som er viktig også i møte med andres livssyn, kulturer og tradisjoner.

Tilbudet skal være lokalt forankret, tilpasset ulike alderstrinn og tilrettelagt slik at det når ut til bredden av alle døpte.

Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke

Tilskuddet skal støtte kirkelige formål slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakere er kirkelige fellestråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra med å oppfylle formålet. Det kan unntaksvis gis tilskudd til tiltak i regi av privatpersoner når slike tiltak faller inn under formålet.

I framtiden vil Kirkemøtet også få ansvar for fordeling av driftsrammene mellom Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Men dette skjer trolig ikke før Den norske kirke er blitt eget rettssubjekt, tidligst fra budsjettåret 2017.

2. Oversikt over de offentlige tilskudd til Den norske kirke

For å gi Kirkemøtet en oversikt over den statlige og kommunale finansieringen av Den norske kirke er det innarbeidet et par tabeller i saksdokumentet.

Tabellen nedenfor viser hovedtallene for Den norske kirke som var foreslått i St.prp. nr. 1 (2013-2014) for budsjettåret 2014 fra Fornyings-, administrasjons- og kirke-departementet. Dette gjelder bevilgning over statsbudsjettet.

Kapittel	Benevnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Endring i % 13/14
UTGIFTER					
1590	Den norske kirke	669 501	692 760	1 702 299	145,7
1591	Presteskapet	930 084	911 748		-100,0
1592	Kirkebygg og gravplasser	56 781	54 064	65 415	21,0
	Sum kategori 01.90	1 656 366	1 658 572	1 767 714	6,6
INNTEKTER					
1590	Kirkelig administrasjon	56 380	41 581	79 679	91,6
1591	Presteskapet	54 351	21 283	0	-100,0
1592	Nidaros domkirke m.m.	22 368	20 219	19 573	3,5
	Sum kategori 01.90	133 099	83 083	99 252	3,1
NTO TIL DISPOSISJON					
1590	Kirkelig administrasjon	613 121	651 179	1 622 620	149,2
1591	Presteskapet	875 733	890 465	0	-100,0
1592	Nidaros domkirke m.m.	34 413	33 845	45 842	35,4
	Sum kategori 01.90	1 523 267	1 575 489	1 668 462	5,9

Økningen i rammene fra saldert budsjett i 2013 på kap. 1590 har sammenheng med at utgiftene på kap. 1591 Presteskapet fra 2014 er overført til kap. 1590 Den norske kirke. Fram til 2013 ble kap. 1590 benevnt som Kirkelig administrasjon. Økningen på 6,6 % på

kategori 01.90 har bl.a. sammenheng med de økte bevilgningene til trosopplæring på 68,3 mill. kr.

Driftsutgiftene i statsbudsjettet for 2014 skal dekke prisstigningen i 2013 og lønnsoppgjøret i 2013. Lønnsoppgjøret i 2014 ligger ikke i rammene.

I tilleggsproposisjonen fra den nye regjeringen, er det foreslått 5 mill. kr til kap. 1590 post 79. Dette ble senere fordelt med 3 millioner til nye diakonstillinger og 2 millioner til nye prestestillinger.

Fra 1. januar 2014 endres kap. 1590 – 1592, til kap. 0340 – 0342 som en følge av at ansvaret for kirkesaker overføres til Kulturdepartementet.

I 2014 ble det også foreslått andre inndelinger på kirkebudsjettet. Post 71 tilskudd til kirkelige formål er delt i to. Den delen av post 71 som Kirkerådet har fått budsjettfullmakter til ble overført til en ny post, post 77: Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke. Det er satt opp en tabell for disse to tilskuddspostene med utviklingen fra 2008.

Post 75 gjelder Trosopplæring. Her har det vært en opptrapping av tilskudd siden 2004.

Tabellen nedenfor viser utviklingen til delingen på post 71.

Tilskudd til kirkelige formål (post 71) Tall i 1.000kr	Budsjett 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Sjømannskirken	59 900	62 900	64 900	66 900	69 000	73 160	75 700
Nasjonalt pilegrimssenter	650	1 100	1 135	1 170	1 205	1 245	1 335
Døvekirkene	8 800	9 200	9 300	9 600	9 900	10 230	0
Kristent arbeid blant blinde	300	300	300	300	300	310	0
Stiftelsen Kirkeforskning	5 200	5 400	5 550	5 700	5 850	6 040	0
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	103 250	107 800	111 250	116 210	119 810	123 768	0
Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep	1 900	1 950	2 000	2 100	2 165	2 235	0
Samisk bibeloversettelse (Det norske bibelselskap)	1 350	1 400	1 400	1 450	1 500	1 550	0
Nasjonale kirkebygg m.m.						10 000	0
Nidaros og Oslo domkirke						5 000	5 000
Sum post 71	181 350	190 050	195 835	203 430	209 730	233 538	82 035

Alle postene ovenfor som er satt i kr 0 i budsjett 2014 ble overført til post 77, bortsett fra posten til nasjonale kirkebygg som er flyttet til kap. 1592 post 70.

Tilskuddet til nasjonale kirkebygg, Nidaros og Oslo domkirke har tidligere vært bevilget fra en annen post i budsjettet og ble flyttet til post 71 i 2013.

Fordelingene av post 77 (som Kirkerådet forvalter) er spesifisert i tabellen nedenfor. I statsbudsjettet for 2014 er summen på kr 152 200 000 ikke fordelt. Departementet har satt

som forutsetning at fordelingen mellom mottakerne skal være som i 2013 når vi hensyntar at det er bevilget kr 3 000 000 ekstra til diakonstillinger.

Post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke (tall i 1000 kr)	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Døvekirkene	10 230	10 590
Kristent arbeid blant blinde	310	321
Stiftelsen Kirkeforskning	6 040	6 252
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	123 768	128 119
Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep	2 235	2 314
Samisk bibeloversettelse (Det norske bibelselskap)	1 550	1 604
Sum tilskudd post 77	144 133	152 200

Tilskuddet til diakoni, undervisning og kirkemusikk disponeres av bispedømmerådene og finansierer i hovedsak kateket- og diakonstillinger i de menighetene som er innvilget driftsstøtte. Tilskuddsbeløpet for 2014 er fordelt av Kirkerådet etter samme fordelingsnøkkel som tidligere. I 2014 utgjør dette 86,1 % av bevilgningen på post 77. Ansvar for forvaltningen av dette tilskuddet ble delegert til Kirkerådet fra 1. januar 2014. Det vises til KR sak 64/13 der dette tilskuddet er fordelt på de ulike tilskuddsmottakerne.

I statsbudsjettet for 2014 er det opprettet en ny post under kap. 0340 post 77, Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke, med en ramme på kr 152 200 000. Målet med dette rammetilskuddet er at det skal støtte opp under Den norske kirkes virksomhet. Tilskuddet kan ikke anvendes til prestestillinger i menighetene eller til å avlaste kommunene for kommunenes økonomiske ansvar for kirken. Tilskuddet kan heller ikke benyttes av Kirkerådet og bispedømmerådene til egen drift, som dekkes fra post 01.

For 2014 har Kirkerådet fordelt disse midlene, men Kirkerådet ble av departementet pålagt å følge den fordelingen av midlene som departementet benyttet mellom de ulike mottakerne i budsjettet for 2013.

For 2015 står Den norske kirke friere i bruken og det legges derfor fram sak til Kirkemøtet i 2014 om tilskuddsforvaltningen for 2015.

Kirkemøtet skal treffe rammevedtak om prioritering av tilskuddsmottakerne for 2015. Kirkerådet vil så prioritere innenfor Kirkemøtets rammer og treffe tildelingsvedtak til den enkelte tilskuddsmottaker for 2015.

Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond

Den norske kirke disponerer også et driftstilskudd fra Opplysningsvesenets fond. Fondsavsetningen til felleskirkelige tiltak for 2014 er på samlet 25,5 mill. kr. Av dette disponerer Kirkemøtet/Kirkerådet kr 23 500 000 i 2014.

Oversikt over de kommunale tilskudd til felle rådene

Den norske kirkes økonomi er sammensatt. Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet har i rundskriv av 19. desember 2013 en oversikt over kirkeregnskapene i felle rådene fra 2010 til 2012. Dette rundskrivet er vedlagt saken til orientering.

Hovedtallene for felle rådene er:

De kirkelige felle rådenes inntekter og utgifter 2010 - 2012 (i millioner kroner)

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Endring i % 12/11
Driftsinntekter	3 668	3 912	4 042	3,3
Driftsutgifter	3 528	3 717	3 867	4,0
Driftsresultat	140	195	175	-10,3
Finansresultat	-17	-22	-23	4,5
Netto driftsresultat	123	173	152	-12,1
Investeringsinntekter	623	632	484	-23,4
Investeringsutgifter	902	833	752	-9,7
Låneopptak/bruk av fonds	-279	-201	-268	33,3
Kommunale overføring	2 372	2 575	2 671	3,7
Statlige overføringer	331	327	318	-2,8

I tabellen nedenfor er satt opp staten og kommunenes bevilgninger til Den norske kirke sammen. Summen i 2012 var på 4,16 milliarder kr.

Offentlige bevilgninger til Den norske kirke				
	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Endring i % 12/11
Fra statsregnskapet				
Kirkelig administrasjon	613	651	1 623	149,3
Presteskabet	876	890	0	-100,0
Sum stat	1 489	1 541	1 623	5,3
Fra kommunene	2 372	2 575	2 671	3,7
Fra staten	1 373	1 521	1 489	-2,1
Sum offentlig støtte	3 745	4 096	4 160	1,6

Når tilskuddet fra staten gikk ned fra 2011 til 2012 hadde dette sammenheng med at Den norske kirke i 2011 fikk ekstra budsjettmidler til gjennomføring av Kirkevalget 2011.

3. Regelverk for post 75 Trosopplæring

Post 75 ble opprettet på statsbudsjettet når midler ble bevilget til trosopplæring i 2004. For disponeringen av midlene er det vedtatt nasjonale kriterier og prosedyrer for fordeling av midler til fellesråd og menighetsråd. Dette ble gjort for å skape forutsigbarhet om hvilke økonomiske rammer de enkelte menighetene kunne forvente å få når reformen er fullt utbygget i alle menigheter. De årlige bevilgningene på statsbudsjettet har avgjort takten i opptrappingen. For 2014 vil alle menigheter få tildelt midler.

Bispedømmerådene vedtar en fordeling av tildelte midler i menighetene i prostiene ut fra følgende kriterier i prioritert rekkefølge.

1. Antall døpte mellom 0 og 18 (De første 18 årskull inkl. tilhørende 0-åringer) i den enkelte menighet ut fra medlemsregisteret. Minimum 75 % av de tildelte midlene til prostiet skal normalt fordeles etter dette kriterium.
2. Bemanning av stillinger med direkte tilskudd over statsbudsjettet innen undervisning (post 77)
3. Den generelle bemanningen av stillinger finansiert over statsbudsjettet som er knyttet til undervisning vurderes også i denne sammenhengen, særlig gjelder dette (ungdoms-) prestestillinger og ungdomsdiakonstillinger etc. Denne bemanningssituasjonen må sees i forhold til antall døpte i de aktuelle menighetene.
4. Geografiske og sosiogeografiske forhold (reise – avstand – tilflytting – skolesentrum, sammensatt befolkningsmasse, tospråklighet osv.)

Bispedømmerådenes tildeling til menighetene skal søke å stimulere og underbygge:

- At det opprettes tilstrekkelig mange robuste stillingsenheter i det enkelte prosti. Dette utelukker ikke brøkstillinger i den enkelte menighet eller at statstilskuddet inngår som en delfinansiering av stillinger i menighet/fellessråd.
- At fagstillingene forankres så nær den utøvende tjeneste i lokalmenigheten der barn og unge bor. Stillingene skal øke det tverrfaglige samarbeidet i den lokale menighet i forhold til barn og unge. Stillingene skal fungere slik at de samspiller med og øker frivillighet og det lokale engasjementet i trosopplæringen
- Menighetsrådets rolle for trosopplæringen etter kirkeloven.

Bispedømmet vil i konsoliderings- og driftsfasen forvalte begrensede midler til utjevning i tillegg der situasjonen prostiene i mellom krever dette.

Prosedyre for tildeling

Når nye prostiområder kommer med i gjennomføringsfasen, har bispedømmerådet ansvar for å iverksette og lede nødvendige prosesser med de berørte menighetsråd/fellessråd og prost for å finne best mulig organisering av trosopplæringsreformen og fordeling av de midler som er til rådighet. I etterkant av denne dialog, foretar bispedømmerådet den endelige fordelingen av midler til de ulike enhetene i tråd med kriterier skissert ovenfor

og med forankring i kirkeloven § 23. Tildelingsbrevet til menighetene vil reflektere nasjonale føringer for anvendelse av midlene i fellesrådene.

De menighetene som kommer med i reformen i 2014 har 3 år på seg til å utarbeide en plan som biskopen skal vedta. Det betyr at i 2017 vil alle menighetene ha en godkjent plan og være i driftsfasen.

4. Regelverk for tilskudd fra post 77.

For post 77 er det utarbeidet regelverk for tilskudd til Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, Samisk bibeloversettelse (KR 32/12) og Stiftelsen Kirkeforskning (KR 20/13).

For tilskudd til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni har departementet utarbeidet et regelverk. Dette regelverket med kommentarer opphører fra 2014. Regelverket er gjengitt nedenfor. Hele regelverket med departementets kommentarer er tatt inn i Den norske kirkes Lovsamling under pkt. 9.4 og er gjengitt i eget vedlegg til saken.

4.1 Regler om statstilskudd til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni

Departementet fastsatte i 1997 følgende regelverk:

«§ 1. Til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni kan det gis et årlig statstilskudd. Stillingene skal være organisert under kirkelig fellesråd og kan være heltids- eller deltidsstillinger. For tildeling av statstilskudd kreves at stillingene er ordnet i samsvar med regler gitt av Kirkemøtet i medhold av kirkeloven § 24 tredje ledd bokstav c, at lønns- og arbeidsvilkår er tilfredsstillende og i samsvar med lov- og avtaleverk.

§ 2. Statstilskuddet gis til delvis finansiering av stillingens utgifter. Bispedømmerådet bestemmer tilskuddets størrelse innenfor rammen av de bevilgninger som er stilt til rådighet. Det er et vilkår for statstilskudd at fellesrådets egenfinansiering er stabil over tid. Dersom egenfinansieringen faller bort eller reduseres, kan statstilskuddet trekkes tilbake.

§ 3. Dersom det i løpet av året oppstår innsparinger på grunn av ledighet, permisjoner e.l. kan bispedømmerådet avkorte statstilskuddet tilsvarende. Fellesrådet plikter å holde bispedømmerådet orientert om slike forhold.

Fellesrådet skal hvert år avgi rapport til bispedømmerådet om hvorledes tilskuddet er anvendt (rapporterings- og regnskapsplikt).

§ 4. Bestemmelsene gjelder fra 1. juli 1997 og avløser tidligere bestemmelser om statstilskudd til soknediakonstillinger. Bispedømmerådet kan ikke fravike bestemmelsene uten etter samtykke fra departementet.»

Fram til 2013 var det departementet som hadde ansvar for disse tilskuddene til bispedømmene. I tildelingsbrevet til bispedømmerådene for 2013 (5. november 2012) omtales denne bevilgningen. Det informeres om at den er prisomregnet med 3,4 % fra 2012. Videre minner departementet om at det ikke er adgang til å overføre midler under denne posten fra ett år til neste, samt at tilskuddet til kirkemusikalsk virksomhet ved landets domkirker er videreført i 2012. Departementet legger til grunn at tildelingen til dette formålet i 2013 opprettholdes på minst samme nivå som tidligere år. Tilskuddet skal stimulere aktiviteten og forutsettes ikke benyttet til finansiering av faste stillinger. Kirkerådet har ikke hatt noe ansvar for denne.

Kirkerådets kommentarer

Kirkerådet har ikke hatt noe ansvar for denne posten tidligere. Det er bispedømmerådene som har disponert tilskuddene og inngått avtale med fellesråd om utgifts refusjoner for undervisnings- og diakonstillinger. Bispedømmerådene har utarbeidet egne reglement for oppfølging av tilskuddsordningen. Fellesrådene leverer inn rapport og regnskap til bispedømmeråd og får normalt tilskuddet utbetalt to ganger pr år.

Når Kirkerådet overtar ansvaret fra departementet for ordningen, så innebærer det ikke noen praktisk forskjell for bispedømmerådene. Siden regelverket nå opphører er det nødvendig at dette erstattes med et nytt og at dette utvikles sammen med bispedømmerådene.

Det blir viktig å drøfte hva slags resultatkrav som skal settes til stillingene i framtiden. For 2014 prolangeres regelverket fra 2013. Bispedømmerådene rapporterer til Kirkerådet og Kirkerådet rapporterer samlet til departementet.

4. 2 Regelverk for tilskudd til Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep og Samisk bibeloversettelse

Disse regelverkene følger den fastsatte malen for tilskudd. Hvert tilskudd har et eget formål. Virksomhetene er forskjellige. Det er utarbeidet kriterier for måloppnåelse. Fordi tilskuddsbeløpene har vært fastsatt i statsbudsjettet har det ikke vært noen offentlig kunngjøring av tilskuddsordningen. Regelverket har punkter om tildelingskriterier, saksbehandling, rapportering, oppfølging og kontroll, evaluering og ikrafttreden.

Dette regelverket er tidligere delegert til Kirkerådet og opphører ikke å gjelde selv om denne ordningen nå tas inn i en felles ordning med tilskudd til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni.

For Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep er det en grunnstøtte til arbeidet.

For *Samisk bibeloversettelse* er målsetningen å gi samiske folkegrupper tilgang til bibelske tekster på eget språk. Dette tilskuddet har karakter av prosjekt, siden det er knyttet til et mål som er mulig å nå og aktiviteter som dermed kan avsluttes.

Døvekirken.

Landets døvemenigheter er ikke omfattet av bestemmelsene i kirkeloven som bl.a. regulerer kommunenes økonomiske ansvar over de geografiske menighetene (soknene) i Den norske kirke. I medhold av kirkelovens § 2 er det ved kgl. Res. 17.april 1998 fastsatt nærmere bestemmelser om døvemenighetenes organisering mv. Resolusjonen inneholder ingen særskilte bestemmelser om døvemenighetenes økonomiske forhold. Statstilskuddet er derved hjemlet i de årlige budsjettvedtakene, og defineres som driftsstøtte til det døvekirkelige arbeid.

Målsetning og målgruppe for tilskuddet

Målsetningen med den statlige tilskuddsordningen til døvemenighetene er å legge til rette for et aktivt kirkelig arbeid blant medlemmene, herunder bidra til at det i døvemenighetene kan holdes gudstjenester som biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelige tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsrådene og Døvekirkenes fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Landets fem døvemenigheter er tilskuddsmottakere. Det kan i vedkommende døvemenighet ytes tilskudd til menighetslivet i et nærmere avgrenset område når det til dette distriktet er tilknyttet en statstjenestemann innen det døvekirkelige arbeidet. Det ytes også tilskudd til fellesrådets utgifter til avholdelse av Døvekirkenes fellesmøte.

Stiftelsen Kirkeforskning

Stiftelsen Kirkeforskning ble stiftet i 1992 av Kirkerådet etter oppdrag fra Kirkemøtet (KM 11/92). Helt siden starten har stiftelsen mottatt tilskudd over Statsbudsjettet forvaltet av departementet.

Målsettingen med tilskuddsordningen

Målsettingen med tilskuddet er å bidra med driftskapital for å stimulere til forsknings-, utrednings-, og utviklingsarbeid innenfor fagfeltene kirke, religion og livssyn, og å formidle forskning og forskningsresultater til menigheter, samfunnet og den offentlige debatt.

Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep

Stiftelsen ble stiftet i 1996 med bakgrunn i vedtak i Kirkerådet. Statstilskuddet har vært gitt til senteret siden 2003.

Målsetningen med tilskuddet er å styrke senterets finansieringsgrunnlag og sikre en forutsigbar drift av senteret.

Kirkerådets kommentarer

Kirkerådet har hatt tilskuddsforvaltningen for Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep og Samisk bibeloversettelse fra 2012 og Stiftelsen Kirkeforskning fra 2013. For Kirkerådet er Kristent arbeid blant blinde er ny tilskuddsmottaker fra 2014.

Døvekirken skiller seg ut fra de andre tilskuddsmottakerne ved at de er regulert ved en egen kongelig resolusjon.

Både Stiftelsen Kirkeforskning og Stiftelsen Kirkelig Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep er opprettet av Kirkemøtet. Begge virksomhetene har gitt viktige bidrag til kirken og kirkens rolle i samfunnet. De er små og har en sårbar økonomi. De har begrensede muligheter til å erstatte statstilskuddet med andre inntekter.

5. Fordelingsnøkler

Trosopplæring.

Her er fordelingsnøkklene vedtatt for innføring av reformen. Inntil reformen er gjennomført og alle menigheter har fått en godkjent plan og kommer over i driftsfasen foreslås det at den nasjonale fordelingsnøkkel som nå benyttes, beholdes.

Det er naturlig å ta opp dette spørsmål i fremtiden. Tilskudd etter antall døpte fra 0-18 år vil alltid være et viktig fordelingskriterium, men det er også andre faktorer som det er viktig å ta hensyn til og som da bør drøftes.

Tilskudd til kirkelig formål

Det må fastsettes fordelingsnøkler på tilskudd til kirkelige formål mellom eksterne mottakere og bispedømmerådene. For 2015 kan fordelingsnøkklene mellom eksterne mottakere og bispedømmerådene opprettholdes. De eksterne virksomhetene må søke Kirkerådet om midler som så vil fordele midlene etter Kirkemøtets vedtak.

For budsjettåret 2015 foreslås det at fordelingsnøkklene mellom bispedømmene opprettholdes, og at det arbeides med å utarbeide framtidige fordelingsnøkler mellom bispedømmerådene.

Når det gjelder støtte til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni blir det viktig å finne fordelingsnøkler mellom bispedømmene som er mest mulig objektive og som er enkle å forvalte og lette å administrere. De må også oppleves om rettferdige. Det er «følsomt» å endre på det som har vært tilnærmet status «quo» i mange år.

Kriterier (i tilfeldig rekkefølge) som er aktuelle for en videre utvikling av fordelingsnøkler er:

- Antall medlemmer
- Basistilskudd (grunnbeløp)
- Antall kirker og sokn der det tilbys gudstjenester
- Bemanning
- Aktivitet – oppslutning om kirkelige handlinger
- Nye satsingsområder/veksttilskudd
- Nye samarbeidsheter
- Reisetid – avstand/distriktstilskudd
- Storbytilskudd

- Skjønnstilskudd
- Nord-Norge tilskudd
- Nød

I dette arbeidet må bispedømmerådene delta aktivt. Det foreslås ingen vedtak til KM i 2015 hvor dette er tema, fordi saken ikke har vært utredet i Den norske kirke.

Før saken behandles på nytt på Kirkemøtet må fordelingsnøkklene drøftes med bispedømmerådene. Stiftsdirektørene har nedsatt en gruppe som ser på fordeling av prestestillinger i fremtiden. Det blir for snevert å se bare på dette. Videre må det gjennomføres en høring i bispedømmerådene for å finne en framtidig fordelingsnøkkel mellom bispedømmerådene som er mest mulig rettferdig. Den korte tiden som har vært til disposisjon rundt årsskiftet har ikke muliggjort dette.

Kirkemøtet har nå myndighet til å se på fordelingen av ressursene til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni. Dette er fordelingsnøkler som også henger sammen med bevilgningene til trosopplæring. Det gjelder særlig for stillingene innen kirkelig undervisning. Det er allerede en viss koordinering med de menigheter som har statlig tilskudd til disse stillingene og bevilgningene til trosopplæring, jfr. nasjonale kriterier for deling, pkt. 3 i saken.

Driftsrammene som er bevilget i 2014 er bundet opp i lønns- og driftsutgifter. Samisk oversettelsesarbeid er et prosjekt med et klart definert mål.

Alle tilskuddsmottakerne har gjort seg avhengige av tilskuddsmidlene. Dette gjør at dersom det skal foretas en omlegging av finansieringen, så må det skje i et langsiktig perspektiv slik at virksomhetene får tid til å tilpasse seg endrede rammevilkår.

De midlene som bispedømmerådene disponerer er bundet opp i stillinger i de ulike fellesråd (sokn). Det er viktig at disse midlene sees i sammenheng med trosopplæring og annen virksomhet som skjer lokalt for å utløse aktivitet.

Det er ingen automatikk i at posten på statsbudsjettet justeres i tråd med lønns- og prisstigningen. Kirkerådet disponerer ikke andre tilskuddsmidler til å kompensere for dette. Mottakerne forutsettes derfor å måtte tilpasse driften til de midler som er til disposisjon.

Her gjelder det å finne fram til noen enkle kriterier som er lett å bruke og som balanserer de ulike behov.

Dersom en ny fordelingsnøkkel vil skape store endringer i forhold til dagens situasjon, bør denne implementeres gradvis slik at bispedømmerådene og sokn/fellesråd får tid til å tilpasse seg endrede rammevilkår. Dette synes nødvendig da de aller fleste midlene er bundet opp i stillinger og drift.

Utfordringene blir å arbeide slik at midlene forvaltes effektivt og at Den norske kirke ikke binder opp for mye ressurser i administrative oppgaver, men at ressursene kan benyttes til utadrettet virksomhet. Her vil riktig bruk av bl.a. IKT (Informasjons- og kommunikasjonsteknologi) bli viktig.

6. Rapportering

Gjennom rapportering skal Kirkerådet hente inn informasjon fra tilskuddsmottakerne som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse.

Det pågår et arbeid for å utvikle resultatmål og indikatorer for dette, et arbeid som har pågått over flere år. Samtidig arbeides det med rapporteringsverktøy og statistikk i Kirkerådet for å automatisere rapporteringen. Dette er komplisert og ressurskrevende, men nødvendig for at kvaliteten på dataene blir så god som mulig.

Departementet har satt følgende mål og indikatorer for 2014 for Kirkerådet og bispedømmerådene. Disse er meddelt Kirkerådet i tildelingsbrev av 10. februar 2014.

Statens hovedmål for Den norske kirke

Staten skal understøtte Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16.	
Delmål:	Indikatorer:
Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.	Gudstjenestefrekvens på søn- og helligdager.
Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.	Døpte av tilhørende barn.
	Prosentvis endring i gudstjenestedeltakelse.
	Konfirmerte av dømte 15-åringer.
	Prosentvis endring i antallet kirkelige vigslar.
	Kirkelige gravferder av antall døde.
Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn.	Opplæringstilbud i timer.
	Deltakerandel på nasjonale breddetiltak.
Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.	Valgdeltakelse (ikke aktuell for resultatrapportering i 2014)
	Kjønnsfordeling i valgte råd (ikke aktuell for resultatrapportering i 2014)

Videre har det vært arbeidet med mål for Kirkemøtets satsingsområder. På enkelte områder, f.eks. barn og unge kan disse være overlappende. Kirkerådet har vært opptatt av at antall indikatorer ikke skal være for mange. Stiftsdirektørene deltar i dette arbeidet og det vil bli arbeidet videre med mål fremover, når det nå er avklart hvilke mål staten har vedtatt. Målet er at disse skal måle oppslutningen om Den norske kirke på landsplan, være forutsigbare og enkle og følge opp slik at vi unngår å drøfte disse hvert år. Status i

dette arbeidet er redegjort for i tabellen nedenfor. Det vil bli arbeidet videre med dette etter Kirkemøtet.

Status for arbeidet ved årets begynnelse var:

Den norske kirkes hovedmål

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbærer menneskeverdet og utfordre til solidaritet. Den norske kirke skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.		
A Kirkerådet og bispedømmerådene skal legge til rette for at Kirkemøtets mål og strategier kommer til anvendelse i menighetene.		
Mål for satsingsområdene	Resultatmål 2014	Indikatorer:
GUDSTJENESTELIV Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes slik at det gir rom for større fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring.	1) Øke gudstjenestedeltakelsen.	1) Gjennomsnittlig deltakelse pr gudstjeneste.
		2) Gjennomsnittlig deltakelse pr gudstjeneste på søn- og helligdager.
BARN OG UNGE Trosopplæringsreformen skal videreføres, med sikte på å utvikle et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud for alle døpte mellom 0 og 18 år	1) Øke utbredelsen av trosopplæringsreformen	1) Andel menigheter i bispedømmet som er tilført trosopplæringsmidler i 2014. KAN UTGÅ ALLE FÅR MIDLER I ÅR.
	2) Omfanget av trosopplæringstilbudet i menighetene	2) Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som har godkjent plan. DELVIS OVERLAPPENDE MED DEP INDIKATOR
	3) Oppslutningen om trosopplæringstilbudene	3) Gjennomsnittlig deltakerandel ved et utvalg trosopplæringstilbud i menigheter som har godkjent plan. - Dåpssamtale - 4 – årsbok - Breddetiltak for 6-åringer - Tårnagenthelg - Lys våken - Konfirmasjon - Breddetiltak etter konfirmasjonen

	4) Øke antall menigheter som har fått godkjent plan	4) Antall godkjente planer.
DIAKONI Menighetenes diakonale omsorgstjeneste skal styrkes, slik at den kommer til uttrykk gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.	1) Øke antall diakoner	1) Andel sokn som har diakonal betjening
	2) Øke antall menigheter som har vedtatt lokal diakoniplan	2) Andel sokn som har vedtatt lokal plan
KULTUR Kirken skal videreutvikle og styrke sin rolle som kulturformidler, ved å satse på bredde, kvalitet og samspill mellom amatører og profesjonelle aktører	1) Øke statlig og kommunal finansiering av kultur i kirkene og/eller i regi av menighet og bispedømmeråd	1) Antall kulturprosjekt med offentlig tilskudd
	2) Øke samarbeidet mellom kirke og kultursektoren	2) Antall nye samarbeidstiltak siste år.
	3) Øke kirkelig kulturkompetanse	3) Antall tiltak og/eller deltakere på kompetansehevende tiltak i bispedømmet
SAMISK KIRKELIV Samisk kirkeliv skal utvikles i pakt med samiske tradisjoner og samisk selvforståelse, som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke	Styrke ivaretagelse av samisk språk og kultur i gudstjenester og trosopplæring (i Oslo og de tre nordligste bispedømmene).	1) Andel menigheter som har innarbeidet samisk språk i lokal ordning for gudstjenesten.
		2) Andel menigheter som har innarbeidet samisk språk og kultur i lokal trosopplæringsplan.

B. Kirkerådet og bispedømmerådene skal stimulere til økt samarbeid mellom menighetene og mellom de ulike forvaltningsnivåene i kirken.

Mål for satsingsområdene	Resultatmål 2014	Indikatorer:
Administrasjon Bidra til at Kirkerådets og bispedømmerådets administrasjon skal oppnå øket effektivitet og bedre servicenivå.	Bidra til at forvaltningen er funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert.	1) Budsjett og regnskap er i balanse.
		2) Brukerundersøkelser er gjennomført.

IKT Ta i bruk og utnytte elektroniske løsninger	Utvikle velfungende hjemmesider	1) Antall treff på hjemmesidene.
DEMOKRATI Øke engasjementet blant medlemmene	Øke deltakelse og styrke det lokale demokrati	1) Antall deltakere på kurs for valgte medlemmer (Ikke aktuelt før i 2015)

Mål for satsingsområdene	Resultatmål 2014	Indikatorer:
PRESTETJENESTEN Alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest	1) Omfanget av prestedtjenesten	1) Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr prestedstilling
		2) Gjennomsnittlig antall gudstjenester og kirkelige handlinger pr. prest.
		3) Gjennomsnittlig antall innbyggere pr prestedstilling.
	2) Utøve god ledelse av prestedtjenesten, sørge for At prestene har gode arbeidsforhold og at tjenesten er tilpasset lokale forhold og utfordringer	1) Antall prester som har deltatt på ette- og utdanningskurs.
		2) Antall prester som er mobbet på arbeidsplassen.
		3) Tilgang, avgang og ledige prestedstillinger
3) Øke andel kvinnelige prester, proster og biskoper.	1) Andel kvinner i faste prestedstillinger	
	2) Andel kvinner i stillinger som prost og biskop	

7. Departementets retningslinjer for Kirkemøtets disponering av statstilskudd til trosopplæring og virksomheter ellers i Den norske kirke og Kirkerådets kommentarer

Departementet har fastsatt retningslinjer 6. februar 2014 (jfr. eget vedlegg) for tilskuddsordningen som Kirkemøtet og Kirkerådet skal følge opp. Staten har mange tilskuddordninger. Alle er etablert fordi man har til hensikt å skape resultater av samfunnsmessig verdi, som ikke kan realiseres uten tilskuddet. Et tilskudd har ingen verdi i seg selv, men er et virkemiddel som skal bidra til og nå et mål.

Så lenge Kirkerådet og bispedømmerådene er statlige virksomheter er vi bundet av å følge det statlige økonomireglement. Når Den norske kirke blir eget rettssubjekt vil ikke

dette gjelde lenger fordi staten ikke vil eie Den norske kirke. Kirkerådet og bispedømmerådene får, inntil videre, hvert år tildelingsbrev fra departementet. Dette har egne krav om rapportering. Tilskuddsmidlene vil være en del av dette. Bispedømmerådenes rapporteringskrav på tilskuddsordningen må fastsettes av Kirkemøtet.

Retningslinjene fra departementet vil være et oppdragsbrev så lenge Den norske kirke er en statlig virksomhet. Disse tilskuddsordningene som Den norske kirke forvalter går til stiftelser og rettssubjekter utenfor staten. I framtiden må dette være godkjent av Finansdepartementet hvis Den norske kirke skal gi driftstilskudd til f.eks. Stiftelsen Kirkelig Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

Rapporteringskravene på disse tilskuddsmidlene som bispedømmerådene mottar vil fremgå av denne saken.

Nedenfor følger en gjennomgang av retningslinjene fra departementet med kommentarer punkt for punkt og forslag til retningslinjer for Kirkemøtet. Disse skal følge retningslinjene fra departementet.

1. Formål og avgrensning

Departementets forslag til retningslinjer:

1.1. Formålet

Målet med tilskuddsordningene er at de skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne er kirkelige fellesråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle formålet.

1.1 Avgrensning

Tilskuddsordningen kan ikke benyttes til å avlaste kommunene for kommunenes lovpålagte utgiftsopphaver etter kirkelovens § 15 første ledd bokstavene a-f.

Tilskuddsordningen kan ikke benyttes til formål som hører inn under statens ansvar for prestatetjenesten eller driften av Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene, men unntak av felleskirkelige tiltak i regi av disse organene når slike tiltak ikke naturlig omfattes av statens driftsbevilgninger til prestatetjeneste og de nevnte organene.

Kirkerådet kommentarer

Kirkerådet er innforstått med at departementet i tilknytning til bevilgningsforslaget skal utarbeide formuleringer som tydeliggjør hva staten ønsker å oppnå med tilskuddsordningen (målet) og hvilken målgruppe den tar sikte på.

Her må Kirkemøtet følge det staten har vedtatt og det et derfor ikke foreslått noen endringer i pkt. 1.

2. Kriterier for måloppnåelse

Departementets forslag til retningslinjer:

Målet for statens samlede bevilgninger til Den norske kirke er identisk med formålet for tilskuddsordningene. Kriteriene for måloppnåelse vil være de samme. Disse er formulert slik:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Kirkemøtet skal for tilskuddene utdype og supplere disse kriteriene for måloppnåelse.

Kirkerådet kommentarer

Departement har utarbeidet delmål for staten i samsvar med at Den norske kirke skal videreføres som folkekirke og i samsvar med Grunnlovens § 16.

Disse delmålene omhandler hele Den norske kirke og er ikke bare begrenset til disse tilskuddsordningene. Det er fordi alle statlige bevilgninger har som mål å støtte at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke, jfr. omtalen ovenfor. Kirkemøtet må akseptere dette. Samtidig utfordres Kirkemøtet til å tenke gjennom hva dette betyr og hvordan det kan følges opp gjennom rapportering.

Økonomireglementet er klart på at departementet skal fastsette hvilke opplysninger som skal innhentes fra tilskuddsmottaker eventuelt andre kilder for å belyse måloppnåelsen.

Departementet har imidlertid i stor grad overlatt dette til Den norske kirke fordi det ikke kan styre et trossamfunn på samme måte som et annet ordinært forvaltningsorgan. Den norske kirke har en egenart som er unik i denne sammenheng. Vi finner ikke andre paralleller i statsforvaltningen.

Mange av bispedømmerådene har uttalt seg om dette punktet. De ønsker å delta i dette arbeidet slik at det videre arbeid med å utvikle kriterier for måloppnåelse og retningslinjer for forvaltningen av tilskuddsforvaltningen gjøres i samråd med dem.

Kirkerådet ønsker å følge opp dette etter Kirkemøtet i 2014 og at saken tas opp igjen på et senere Kirkemøte.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet blir:

Målet for statens samlede bevilgninger til Den norske kirke er identisk med formålet for tilskuddsordningene. Kriteriene for måloppnåelse vil være de samme. Disse er formulert slik:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Trosopplæring

Målsettingen med tilskuddet er å legge til rette for at alle dømte skal ha et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud fram til fylte 18 år, i et samlet omfang på rundt 315 timer hver. Målet for tilbudet er å gi opplæring i hva den kristne dåpen og troen innebærer. Opplæringen skal bidra til identitetsbygging og forståelse av egen kultur og tradisjoner, noe som er viktig også i møte med andres livssyn, kulturer og tradisjoner.

Tilbudet skal være lokalt forankret, tilpasset ulike alderstrinn og tilrettelagt slik at det når ut til bredden av alle dømte.

Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke

Målsetningen med tilskuddet er å støtte følgende formål: Kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk, dømvekirkene, Stiftelsen Kirkeforskning, Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, samisk bibeloversettelse og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte.

3. Tildelingskriterier, herunder beregningsregler

Departementets forslag til retningslinjer:

Kirkemøtet skal gi retningslinjer for forvaltningen av tilskuddsordningene. Kirkemøtet kan treffe beslutninger om tildeling av statstilskudd, eller gi Kirkerådet slik fullmakt etter de retningslinjer Kirkemøtet har fastsatt, herunder hvilke fullmakter Kirkerådet og bispedømmerådene skal ha, jf. ellers Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3. Kirkemøtet, eller Kirkerådet etter fullmakt fra Kirkemøtet, kan delegere slike beslutninger til bispedømmerådene.

Dersom det er hensiktsmessig å utforme ulike retningslinjer for deler av tilskuddene, gjelder Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.2.2.1. tilsvarende.

Kirkemøtets retningslinjer skal forelegges departementet. Det samme gjelder utfyllende retningslinjer gitt av Kirkerådet etter delegasjon fra Kirkemøtet og bestemmelser om delegering av fullmakter gitt av Kirkemøtet eller Kirkerådet.

Kirkerådet kommentarer

Disse tilskuddsordningene er forskjellige. Inntil trosopplæringsreformen er fullført og alle menighetene har fått vedtatt en egen plan og kommet over i driftsfasen synes det hensiktsmessig å opprettholde to tilskuddsordninger. I framtiden må dette vurderes på nytt.

I tildelingskriteriene er for tilskudd til kirkelige fellelråd, menighetsråd og andre kirkelige

instanser og organisasjoner er det nødvendig å spesifisere målgruppen tidligere. Helt fram til fremleggelsen av statsbudsjettet for 2013 har de organisasjonene som har fått tilskudd blitt omtalt i stortingsproposisjonen, både med navn, formål og beløp. For å sikre at disse fortsatt omfattes av tilskuddsordningen er organisasjonene spesifisert under tildelingskriteriene.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet

Trosopplæring

Tildelingen av trosopplæringsmidler mellom bispedømmene og menighetene skjer etter fordelingsnøkler fastsatt av Kirkerådet. Det er bispedømmerådene som forestår utbetalingene. Tilskuddsmottakerne er de kirkelige fellesrådene på vegne av menighetene i kommunen. I hovedsak fordeles midlene på fellesrådene proporsjonalt med antallet døde i alderen 0–18 år bosatt i kommunen.

Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke

Tildelingen skal dekke driftstilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk i, døvekirkene, Stiftelsen Kirkeforskning, Stiftelsen Kirkelig Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep, samisk bibeloversettelse og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte.

4. Oppfølging og kontroll

Departementets forslag til retningslinjer:

Kirkemøtet skal gi regler om kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling av tilskudd som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3.8.2. Kirkemøtet kan delegere oppgaven til Kirkerådet.

Kirkerådet kommentarer

Ovenfor er det henvist til i økonomireglementet. Denne lyder:

Pkt. 6.3.8.2 (Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker):

«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte. Tilskuddsforvalter skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottaker sender inn om måloppnåelse, jf. Pkt. 6.3.6.

Det er naturlig at retningslinjene om kontroll delegeres til og fastsettes av Kirkerådet. Retningslinjene justeres i tråd med dette.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gi regler om kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling av tilskudd som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3.6. og 6.3.7.

5. Rapportering

Departementets forslag til retningslinjer:

Kirkerådet skal hvert år rapportere til Kirkemøtet og departementet om foregående års anvendelse av tilskuddene, med vekt på måloppnåelse, jf. nr 2 ovenfor om målekriterier og dessuten Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3.6 og 6.3.7.

Kirkerådet kommentarer

Ovenfor er det henvist til to punkter i økonomireglementet. Disse lyder:

Pkt. 6.3.6 (Informasjon om måloppnåelse):

«Tilskuddsmottaker skal innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse. Kriteriene for måloppnåelse skal være i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Kriteriene skal være så konkret og presist utformet at det kan foretas oppfølging uten uforholdsmessig store kostnader. Tilskuddsmottakerne må pålegges å sende inn rapport i henhold til disse kriteriene. Kravene til rapportering skal ikke gis større omfang enn det er rimelig i forhold til nytten tilskuddsmottaker har av tilskuddet. Det skal også tas hensyn til de praktiske mulighetene som hver enkelt mottaker har for å fremskaffe informasjon.

Rapportering fra tilskuddsmottaker kan erstattes eller suppleres med informasjon fra andre kilder hvis disse gir relevant og tilfredsstillende informasjon.»

Pkt. 6.3.7 (Rapportering til departementet):

«Tilskuddsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal rapportere i tråd med kravene som er fastsatt av departementet i tildelingsbrevet eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.

Øvrige tilskuddsforvaltere skal rapportere i tråd med kravene fastsatt av departementet i oppdragsbrev eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.»

Kirkemøtet skal hvert år få en rapport om anvendelsen av tilskuddene og hva som er oppnådd gjennom dem. Kirkerådet har derfor ingen forslag til endringer av pkt. 6.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet

Kirkerådet skal hvert år rapportere til Kirkemøtet og departementet om foregående års anvendelse av tilskuddene, med vekt på måloppnåelse, jf. pkt. 2.

6. Evaluering

Departementets forslag til retningslinjer:

Kirkemøtet skal minst hvert fjerde år foreta en evaluering av tilskuddsordningene. Første evaluering skal legges fram for Kirkemøtet i 2017.

Kirkerådet kommentarer

Kirkerådet tror det er klokt å se på hvordan ordningen fungerer slik at det kan bli best mulig måloppnåelse. Evaluering hvert fjerde år betyr at saken kommer opp en gang i hver valgperiode. Det må avklares hvor omfattende evalueringen skal være og om denne skal gjøres internt av bispedømmene og Kirkerådet eller v.h.a. eksterne konsulenter. Dette er et ressurs spørsmål. Det er også viktig for å ha en ordning som fungerer best mulig og som er godt kjent.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet

Kirkemøtet skal minst hvert fjerde år foreta en evaluering av tilskuddsordningene. Første evaluering skal legges framfor Kirkemøtet i 2017.

7. Overgangsbestemmelse

Departementets forslag til retningslinjer:

I 2014 har Kirkemøtet den myndigheten som Kirkemøtet er gitt etter nr 3, med mindre Kirkemøtet bestemmer noe annet.

Kirkerådet kommentarer

Det er naturlig at den praktiske oppfølgingen av regelverket delegeres til Kirkerådet. Kirkemøtet blir policyorganet som fastsetter fordelingsnøkler og vedtar satsingsområder. Samtidig tar det tid å utarbeide et nytt reglement. Derfor foreslås det at nåværende kriterier forlenges. Så må saken tas opp igjen på et senere tidspunkt.

Forslag for retningslinjer for Kirkemøtet

Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å følge opp tilskuddsforvaltningen ut fra de rammene Kirkemøtet vedtar. De nasjonale tildelingskriteriene til trosopplæring følges inntil alle menighetene er kommet over i driftsfasen. Reglementet for tilskuddsforvaltning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni forlenges inntil dette erstattes av nytt.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Tilskuddsforvaltningen er en ny oppgave Kirkerådet har fått delegert fra departementet. Etter de endringene som nå skjer i 2014 er dette også en sak som Kirkemøtet blir gjort ansvarlig for.

Siden 2003 har Kirkerådet hatt ansvaret for utbetaling og oppfølging av statstilskuddet til Stiftelsen Kirkelig Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

Tilskuddsordningen for trosopplæring ble etablert ved innføring av reformen fra 2004. Kirkerådet har tildelt midler til menigheter som er blitt med i reformen.

I 2012 og 2013 ble tilskuddsforvaltningen overført til Kirkerådet for Døvekirken, Samisk bibeloversettelse og Stiftelsen Kirkeforskning.

Fra 2014 ble tilskuddsforvaltningen til diakoni, undervisning og kirkemusikk ~~nå~~ overført til Den norske kirke slik at Kirkerådet også skal forvalte disse midlene.

Jo flere tilskuddsordninger Kirkerådet overtar, jo bedre prosesser for behovskartlegging må gjennomføres. ~~Det er nødvendig å ha kjennskap til~~ ~~Vi må vite hva slags behov~~ tilskuddsmottakernes ~~s behov. har~~. Kartleggingen og informasjonsinnhenting må starte i god tid, slik at forslag til nye satsinger og budsjett-forslag kan gjennomføres før prioriteringsforslag fra Den norske kirke sendes inn til statsbudsjettet. Det ~~er~~ viktig med tette og gode dialoger, slik at konflikter med samarbeidspartnerne kan unngås.

Statens tilskuddsordning er kompleks. Det krever kompetanse om regelverket for å utføre oppgavene slik at det tilfredsstillende kravene i statens økonomireglement.

Tilskuddsordningene betyr svært mye for de virksomheter som nyter godt av disse. Det er derfor viktig at tilskuddsordningene utvikles videre i samarbeid med de ulike mottakerne. Det vil alltid oppstå skjevheter i en tilskuddsordning over tid. Det skjer utvikling i interne og eksterne rammebetingelser som bør vektlegges. Departementet har vedtatt at ordningene skal evalueres hvert fjerde år. Første evaluering skal legges fram for Kirkemøtet i 2017.

Forvaltningen må tilpasses de satsingsområder som Kirkemøtet vedtar. Samtidig må de dekke behov som Den norske kirke har sentralt, regionalt og lokalt.

De diakonstillingene som fellesrådene har opprettet og som inngår i tilskuddsordningen er finansiert med driftstilskudd fra kommunene ved et at stat og kommune har dekket ca. 50 % hver av en stilling.

Mange arbeidsgivere og ansatte er derfor berørt ved at en stor del av tilskuddsmidlene benyttes som lønnstilskudd til stillinger.

Det er ikke noe frie midler til disposisjon. Flere parter vil derfor bli berørt ved endringer i fordelingen av midlene. Omprioriteringer er trolig lettest å gjøre når det oppstår vakanse i en stilling med driftstilskudd. Det er likevel problematisk å endre på fordelingene når det skapes «tapere» for at andre skal bli «vinnere». Dersom en stillingshjemmel blir inndratt et sted kan aktivitet og tjenestetilbudet bli kraftig redusert. Det kan gi kirken medlemmene et redusert tilbud og kirken et dårlig omdømme.

Kirkerådet er opptatt av å utvikle et enkelt regelverk som vil kreve så lite administrasjon som mulig både lokalt, regionalt og sentralt. Det er krevende å finne balansepunktene i dette.

Kirkerådet vil arbeide for økte rammer i budsjettskrivene til departementet, jfr. KR sak 65/13.

Det må arbeides med nye saker til Kirkemøtet om økonomi og forvaltning i årene som kommer. Arbeidet må finansieres innenfor de rammene bispedømmerådene og Kirkerådet har til disposisjon.

Etter hvert som ansvar og oppgaver øker vil Kirkerådet bruke flere ressurser til disse forvaltningsoppgavene. Dersom dette ikke dekkes ved økte bevilgninger vil det gå ut over annet arbeid i Kirkerådet.